

1780,9

M
550

DISSERTATIO INAUGVRALIS

DE

REPUBLICA HAMBVRGENSIS
RETORSIONE IVRIVM
PRAECIPVE IN CAVSIS CAMBIALIBVS

QVAM

AVSPICIIS REGIIS

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

PRO

L I C E N T I A

SVM MOS IN VTROQVE IVRE CAPESSENDI
HONORES

D. XV. APRILIS MDCCCLXXX

H. L. Q. C.

PVBlice DEFENDET

AVCTOR

VINCENTIVS OLDENBVRG

HAMBVRGENSIS

GOETTINGAE,

LITTERIS FRIDER. ANDR. ROSENVSCH.

DISSERTATIO IN ACADEMIA
DE
RETORSSIONE IVRIVM
PRAECIPVE IN CAUSIS CAMBIALIBVS

AVSPICIS REGIS
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

PRO
LICENTIA
SVMOS IN VTROQVE IVRE CAPESSENDI
HONORIS

D. XV. APRILIS MDCCCLXXX

H. N. G.
PABLICH DEBENDET

VINCENTIVS OLDENBURG
HAMBVRGENSIS

GOETTINGAE
LITTERIS FRIDER. ABR. ROSENBRACH

INCLYTAE
REIPUBLICAE HAMBURGENSIS

SENATVI SPLENDIDISSIMO

VIRIS

PERILLVSTIBVS

MAGNIFICIS SAPIENTISSIMIS CONSVLTISSIMIS

AMPLISSIMIS

CONSVLIBVS

SYNDICIS

SENATORIBVS

SECRETARIIS

PATRIAE PATRIBVS OPTIMIS

HAS STVDIORVM SVORVM PRIMITIAS

D. D. D.

TANTORVM NOMINVM

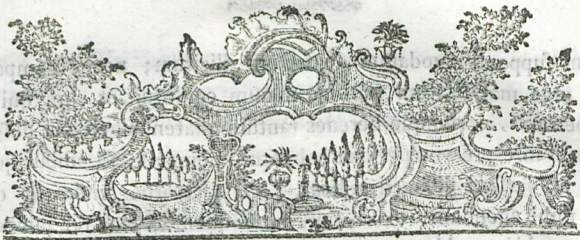
CULTOR OBSERVANTISSIMVS

VINCENTIVS OLDENBURG.

INCHITAE
REIPUBLICAE HAMBURGENSIS
SENATUS SPLENDIDISSIMO
VIRIS
PERILLVSTRIBVS
MAGNIFICIS SAPIENTISSIMIS CONSULTISSIMIS
AMPLISSIMIS
CONSVALIBVS
SYNDICIS
SENATORIBVS
SECRETARIIS
PATRIAE PATRIBVS OPTIMIS
HAS STUDIORVN SVORVM PRIMITIIS
D. D. D.
TANTORVM NOMINVM

CAVTOB OBSERVANTISSIMVS
VINCENTIVS OLDENBURG

§. I.

Retorsionis voce hic intelligo: si exteri apud nos eodem iure uti iubentur, quod apud eos erga nostros obtinet.

Fundamentum iuris retorsionis est cura salutis publicae, ne respublica nostra per iura alibi obtinentia detrimentum capiat.

Igitur ut iusta sit retorsio praecipue requiritur laesio, seu ut tale ius in alio territorio obtineat, per quod nostri in negotis cum illius territorii civibus semper deterioris conditionis sunt et ita tota nostra ciuitas laeditur.

Non vero sufficit in alio territorio ius tantum a nostro iure diuersum obtinere, quo vnus alterue nostrorum in illo territorio per accidens durioris conditionis per accidens vero etiam melioris conditionis esse potest, quam apud nos in eodem casu fuisset; Tunc enim nulla certa inaequalitas et ita etiam nulla totius nostrae ciuitatis laesio; et ergo etiam nulla iusta retorsionis causa adest (*a*).

Maximopere vero differt ius retorsionis de quo hic agendum ab illa retorsionis specie quae iam iure Romano continetur. Haec

A

enim

enim supponit quodammodo factum illicitum; neque competit nisi erga magistratum, qui ius nouum constituit et eum qui id impetrauit, eorumque heredes tantum quatenus heres et defunctus in iure pro vna persona habentur, nempe in actionibus quas ille ex persona defuncti instituit (b). Retorsio autem de qua hic mihi agendum, exercetur contra quemuis eius rei publicae ciuem vbi ius nobis durum obtinet; et igitur etiam principia quae de illa iuris Romani retorsione valent, ad hanc applicari nequeunt.

(a) Voet. ad Pandect. L. 2 T. 2. §. 5.

cf. GE. AB. STRVVIVS de vindicta priuata et retors. iuris iniqui. CHR. WILDVOGEL de iure retorsionis inter status imperii. DAN. FRID. HOEISEL de retorsione iurium statutariorum-variantium nec aequa nec prudente. IO. GOTH. BAYER de vero fundamento, quo inter civitates nititur retorsio iuris. CAR. OTTO RECHENBERG de bello legum contra leges, retorsione ementita mentiendo.

(b) L. 3 PE. §. 5. 6. D. quod quisque iur. in alt. stat.

§. II.

Locum habet ius retorsionis praecipue inter respublicas independentes, quae nullum superiorem iudicem ad lites inter ipsas ortas dirimendas agnoscunt. Competit vero etiam statibus Imperii, non solum erga plane externos, sed etiam inter se; quum in plurimis causis etiam inter se, iure gentium vtantur, et diuersa territoria saepissime vt respublicae per se subsistentes considerari queant, quibus diuersa sunt iura, regimen ciuile atque interesse politicum.

Sed quanta sint iura regalia quibus gaudent status Imperii, tamen semper vt ciues vnus reipublicae, vt subditos certis iuribus vi priuilegii ornatos considerari eos oportet. Subsunt igitur

tur in exercitio iurium quae voce potestatis territorialis veniunt, iurisdictioni et summae inspectioni Caesaris et Imperii: Et hoc exercitium ex natura subiectionis per leges et ex rationibus salutis publicae totius Imperii determinari atque limitari potest.

Ita et in exercitio iuris retorsionis quaeri debet, non solum an utilis, sed et an iusta sit retorsio.

§. III.

Ius in alio territorio obtinens et de cuius retorsione quaeritur, esse potest:

I. Iniustum seu plane iniquum, quod quodammodo factum illicitum continet, aut quo ius perfectum siue totius alterius civitatis, siue singulorum laeditur. Hoc quidem erga externos et iuste et utiliter retorquetur. Nec obstant huius iuris erga externos exercitio, nisi rationes prudentiae et humanitatis. Erga concivis vero imperii nunquam retorqueri, sed ad auertendam iniuriam tantum iudicis auxilium implorari potest; nisi quo casu per leges unicuique privato, via facti procedere et sibi ipsi ius dicere licet. Per retorsionem enim ipse retorquens factum illicitum committeret. Quod vero alias non licet, neque praetextu iuris retorsionis licitum fieri potest; sed hoc tantum efficit, ut quod alias iniquum foret, aequum videatur. (a)

Inde quod nemini ius perfectum et iam quaesitum laedi possit praetextu iuris retorsionis, fuit etiam; hoc non exerceri posse, nisi ex antecedente per leges siue generales siue speciales determinatum sit. Unusquisque enim siue sit civis siue peregrinus habet ius quaesitum, a momento quo ius ei in aliquo loco competere incipit aut negotium ibi consummauit, ut iudicetur secun-

dum leges loci vbi negotium consummatum aut ius ei quaesitum est, nisi aliter per partes sit determinatum. (b)

- (a) Violenta retorsionum species, quae communiter repressalliarum nomine venit, expressis legibus prohibetur. R. I. 1570 §. 84. verbis: *wenn auch die arresta wie die Regrassalien generaliter in Rechten verboten.* GE. LVD. BOEHMER de principe imperii, ius suum vi et armis tuente. DAV. GE. STRYBE *won erlaubten und unerlaubten Kriegen der Reichsstände.* SVNDERMALER de principe ius suum vi et armis prosequente. WERNHER Obseruat forens. T. I. P. 3. obs. 115.

Quod legibus prohibetur, neque iure retorsionis fieri potest, nisi id expressis legibus permittatur in vno alteroue casu, quod doceri debet. In genere quoties quis adhuc via iuris experiri potest, retorsio locum habere nequit, vt species vindictae priuatae; nam etiam per retorsionem laesus, haberet actionem contra retorquentem: Vt vero tunc retorquens se tueri possit excepstione, id de quo queritur factum esse iure retorsionis, speciale fundamentum probari deberet, quare quod alias non licet, retorsionis causa per leges fieri liceat.

- (b) L. 6 D. de cuius. L. 34 de R. I. BERGER in Elect. proc. exc. §. 40. et in Elect. disc. forens. T. 5. obs. 3. n. 4. Voet. L. I. T. 4. §. 6. 7-

§. IV.

II. Ius iniquum, si in certo territorio in odium peregrinorum, aliud ius obtinet erga peregrinos quam erga ciues, quo tamen nemini ius perfectum laeditur.

Hoc semper retorqueri potest erga ciues illius territorii, quod iure iniquo erga peregrinos vtitur, modo retorsio per leges provinciales iussa sit. Sine lege siue generali siue speciali locum habere non potest; ita enim exteris ius quaesitum quod ipsis per leges nostri territorii iam competit laederetur. Ius quaesitum ve-

ro nemini laedi potest, nisi in poenam propter factum illicitum, et ex rationibus salutis publicae, sed tunc etiam salua necessitate laesum indemnem reddendi. Neque vllam rationem video, cur ipso iure competere possit, quum nullum eius sit fundamentum in iure communi: vid. supra §. 1. et 3. Aequissima est iuris ini- qui retorsio, quum vnicum saepius medium sit, auertendi dam- num nostrae ciuitatis.

Et quamuis dura esse possit iis contra quos exercetur, et qui ipsi neque condiderunt ius iniquum, neque eo vfi sunt; ta- men approbasse censentur iura loci vbi domicilium habent et in- ter ea etiam ius iniquum ibi obtinens, et hoc ipsum iis casu eue- niente in negotiis eum nostris proficuum esse potest. Tamen sae- pe princeps prudentur hoc iure retorsionis non vtitur.

§. V.

III. Ius tantum diuersum in alio territorio obtinens.

Potest sine dubio legibus determinari, vt ciues certi territo- rii, aut omnes peregrini apud nos eodem iure vtantur quod apud ipsos obtinet, modo inde nemini ius perfectum laedatur vel alias factum illicitum committatur. Potest sine dubio princeps diuer- sa iura in territorio suo introducere: Potest quibusdam priuilegi- um concedere sine iniuria aliorum; omnibus etiam ius singulare dare potest, exceptis quibusdam, si iusta causa adest.

Fingere mihi etiam possum easum vbi iuris tantum diuersi iusta foret retorsio. Si nempe hoc ius nostris ciuibus semper aut saepius durum est; Tunc quamuis per accidens, tamen certa

et permanens inaequalitas adest; et ita principis est per modum retorsionis aut alio modo sibi ciuibusque suis prospicere. Retorsio enim non tam exercetur ad vindicandum iniurias quam ad damnum auertendum, quum fundamentum eius sit cura salutis publicae.

Attamen certum est; fere semper per tale ius diuersum exteros tantum per accidens deterioris conditionis fieri, per accidens vero etiam melioris conditionis esse posse, quam in eodem casu in ipsorum territorio forent. Tunc vero nulla certa inaequalitas et ita etiam nulla iusta retorsionis causa adest.

Saeplissime etiam princeps per retorsionem iuris tantum diuersi, reuera ius iniquum constituit. Verbi gratia: Iure Saxonico filiae ex hereditate materna praecipuum quid capiunt quod Geradae nomine venit; filiae vero ex alio territorio, vbi ius commune, nihil praecipuum habent, et igitur si in Saxonia domicilium habent, minus in Saxoniam inferunt, quam filiae Saxones ad exteros: Iure retorsionis igitur legibus determinatum est, ne filiae apud exteros degentes vbi ius commune obtinet, geradam capiant. Sed inaequalitas quae aderat, iam eo sublata erat, quod filii ex territorio vbi ius commune obtinet in Saxonia viuentes partem suam ex hereditate materna capiunt non deducta gerada; filii Saxones vero ad exteros tantum adferunt partem suam deducta gerada. (a)

Secundum hoc exemplum, tollitur effectus iuris particularis Saxonici vbi exteris proficuum erat: subsistit vero vbi durior eo exterorum conditio est. Reuera igitur praetextu iuris retorsionis, ius iniquum constitutum est.

Quam-

Quamuis princeps ita constitnere possit, tamen certe neque iuste neque prudenter agit.

His omnibus consideratis, facile apparet; quamuis ius tantum diuersum retorqueri possit et ad minimum casus dabilis sit vbi iusta foret retorsio, nempe vbi ius diuersum alteri ciuitati re vera durum est; tamen rarissime per ius diuersum certam et permanentem inaequalitatem adesse. Inde etiam colligo; in dubio tantum ius iniquum retorqueri posse a iudice, si retorsio in genere per leges iussa est.

Ad retorsionem iuris vero tantum diuersi specialis lex requiritur.

(a) WERNHER; enunc. 350. EISENHARD von *Sprichwörtern* p. 268.

§. VI.

In omni iuris retorsionis exercitio videndum:

I. Ne eo factum illicitum committatur, neque alicui ius perfectum laedatur.

II. Ne quid fiat, praetextu iuris retorsionis, contra iura et libertates propriorum subditorum; quamuis alias respectu exteriorum et iusta et vtilis esse possit retorsio Verbi gratia: Si princeps iure retorsionis censum detractus et semigrationis a bonis, in aliud territorium vbi haec iura obtinent, transuehendis exigere vellet, quum alias ei non competant. (a) Ita enim propriis subditis ius disponendi de ipsorum proprietate pro parte adimeret, iisque onus imponeret, quod tamen in territoriis vbi adhuc aliqua priscae Germanorum libertatis species superest, sine eorum

eorum consensu imponere iis non licet. Si tali casu retorsio locum haberet, principes omnia iura subditorum violare possent, hoc praetextu.

III. Ne ipsa retorsio in detrimentum vertat ipsius civitatis, quae ea vititur.

Hic etiam retorsio respectu exterorum contra quos exercetur iusta esse potest. Tamen prudenter princeps iure retorsionis non vititur, quum tantum in salutem totius reipublicae exerceri debeat.

IV. Ne retorsionis fines transgrediantur, id est, ne exteri contra quos iuris retorsionis usus fit, deterioris conditionis apud nos fiant, quam nostri apud eos sunt. Si quid durius in eos constituitur, hoc non iure retorsionis fit, sed ius iniquum efficit.

(n) Haec quidem iura licite retorquentur, quum et census emigrationis expressè legibus imperii approbatus sit, quatenus ex cuiusque loci consuetudine introductus. Sed quum reuera sint onera propriis subditis imposita, patet, neque iure retorsionis exerceri posse, si illi contradicant, qui in novis oneribus subditis imponendis, ius contra dicendi habent; neque ab ipso principe exerceri posse, si forsan civitas in territorio ex speciali titulo immunitate ab his oneribus gaudeat: Tunc enim census detractus et emigrationis a civium bonis, in aliud territorium ubi haec iura exercentur, transuchendis, non nisi cum ipsius civitatis consensu exigi possent.

R. I. 1555. §. 24.

IO. FRIED. BONHOEFER de iure detractus.

§. VII.

His de iure retorsionis in genere breuiter expositis, facile erit ad determinandum, ubi in causis cambialibus secundum diversas

versas causarum circumstantias, retorsio sit licita, et iusta et
utilis.

Prima hac in re oriri quaestio potest: num iure retorsionis
cuius territorii ubi ius cambiiale nondum introductum, possint
denegari iuris cambialis beneficia si ex cambio agunt in loco ubi
ius cambiiale obtinet?

Ius cambiiale, nil amplius est, quam legitima determina-
tio eius in quod partes tacite in dubio consensisse censentur, si
negotium cambiiale ineunt, sub modo legibus praescripto.

In territorio ubi nullum ius cambiiale per leges introductum
est, deficit haec legitima determinatio. Quodsi igitur ibi quis
simpliciter sub clausula cambiali se obligavit, neque ex instru-
mento certum sit, quid per hoc intellexerit, per se patet, id
quod alibi rigor cambialis vocatur, contra debitorem locum ha-
bere non posse, quum non constet de intentione partium. Tan-
tum ita contra debitorem proceditur, quatenus ex ipso instrumen-
to de intentione partium constat; nempe regulariter tantum exe-
cutivae ex cambio agi potest, tanquam ex chirographo liquido (a).

Sed nemo inde laeditur, quum defectus legum conventio-
nibus priuatorum suppleri possit. Vbi enim ius cambiiale non
obtinere, licet tamen creditori debitorem secundum rigorem
cambialem obligare modo constet de intentione contrahentium.

Potest enim creditor debitori suo quascunque condiciones
praescribere. Et ex parte debitoris est libertatis naturalis se cre-
ditori quocunque modo velit obligare si tantum liberum ius habet

B

dispo-

disponendi de bonis et persona sua, neque certus modus obligandi debitores per leges prohibitus sit (b).

Potest igitur etiam debitorem suum secundum rigorem cambiale obligare, etiam in territoriis ubi nullum ius cambiale per leges obtinet; quum rigor cambialis nullibi sit prohibitus, quin potius per leges Imperii expresse adprobatus (c). Sed constare debet, quid partes sub obligatione cambiali voluerint, aut quod id in ipso chirographo expresse determinetur, aut quod se referant ad aliud determinatum, si nempe creditor debitorem secundum aliud certum ius cambiale in alio loco obtinens obligat. Quod si non fecerit creditor, propriae negligentiae poenam fert.

Deficit igitur omne fundamentum retorsionis.

(a) L. 34. de R. I. Mautica de conventionibus tacitis et ambiguis. HOFFMANN Select. Observ. forens. obs. II.

(b) KÖRER de pecunia mutuatitia tuto collocanda c. 3. §. 27. KAESTNER de obligatione ad carceres ex causa debiti. REINHARD Select. quaest. forens. qu. 5. RICCIUS de contractibus accessoriis Germanorum. PUFFENDORF Introductio in processum civilem P. I. c. 4. §. 47.

(c) R. I. 1654. §. 107. Conclus. I. 1671. CRAMER *Wetzlarische Nebenlund.* P. 80. P. 97.

§. VIII.

Retorsio etiam locum non habet, quia ii contra quos exercetur, deterioris conditionis fierent, quam retorquentis subditi apud illos sunt.

Vbi nullum ius cambiale obtinet, creditoribus tamen liberum est debitores secundum rigorem cambiale obligare, modo pactis

factis contrahentium determinetur; quod legibus non determinatum est.

Si vero princeps praetextu iuris retorsionis statueret, ne unquam in fauorem creditorum cambialium extraneorum, apud quos ius cambiale non obtinet, rigor cambialis obtineret, si ex cambio agunt: Tunc iis adimit omnem facultatem debitores secundum rigorem cambialem obligandi; quum tamen hic modus obligandi debitores, non solum nullibi prohibitus, sed potius per leges Imperii expresse adprobatus sit, et praecipue in territoriis ubi ius cambiale introductum est, cui tacite debitores se subiecerunt per extraditionem aut acceptationem cambii, quum quisque in dubio secundum iura in foro contractus obtinentia contraxisse censetur. vid. §. 3. 11. Manifestum est hic multo deterius fieri conditio creditorum extraneorum.

Princeps igitur ita constituendo, non iure retorsionis uteretur sed ius iniquum erga peregrinos constitueret.

§. IX.

Et quid contineret hoc ius iniquum quod praetextu iuris retorsionis statueretur? Creditor, siue sit ciuis siue extraneus, liberum ius habet sibi stipulandi a debitore restitutionem debiti aut aliam praestationem sub poena carceris et paratissimae executionis, quum hic modus obligandi debitores per totam Germaniam licitus et adprobatus sit. Est hoc pactum adiectum; valet igitur si alias requisita pacti adfunt, praecipue ut debitor de persona et bonis suis disponere possit, et ut de intentione partium constet.

Nihil vèro interest an debitor expresse se obligauerit sub poena carceris et paratissimae executionis, an vero simpliciter sub clausula cambiali, quum in locis vbi ius cambiale obtinet, constet quid his verbis intelligendum sit. Tale pactum ita etiam obligatorium est inter contrahentes, et index secundum pacta priuatorum pronunciare debet, alias esset denegatio iustitiae.

Princeps quidem, vi supremæ potestatis cui omnia subsunt, libertatem naturalem subditorum in uno alteroue casu limitare potest. Potest igitur etiam ex iustis causis omnibus subditis aut quibusdam tantum, hanc facultatem de persona sua disponendi adimere aut limitare. Sed si alias debitor facultatem liberam habet de persona sua disponendi, persona creditoris, siue sit ciuis siue extraneus, nihil mutare potest.

Et quomodo posset princeps statuere; tale pactum valere quidem, nisi creditor sit certi territorii ciuis?

§. X.

Et si rationes prudentiæ spectare volumus, adhuc magis reprobatum hoc casu iuris retorsionis usus.

Rigor cambialis enim introductus est ex iusto commerciorum fauore; non in gratiam creditorum sed potius debitorum, vt maior iis fides sit præcipue apud externos. Finis igitur quem sibi princeps in condendo iure cambiali proposuit, non quam amplissime sequi poterit, si quibusdam exterorum denegaretur iuris cambialis beneficium. Fides ciuium apud externos dimineretur.

Eodem

illis. Eodem quoque iure, quo ius retorsionis exerceri posset aduersus eos apud quos plane nullum ius cambiale obtinet; eodem iure etiam eius usus esse posset aduersus eos, apud quos quidem ius cambiale obtinet, sed minus fauorabile forsan creditoribus. Sed retorsio vniuscuiusque diuersitatis iurium fere non cogitari potest. Quanta enim tunc foret in iudicando, in negotiis cum exteris incertitudo? Tunc fere semper aduersus quemlibet alius territorii ciuem, aliud aliudque ius obtineret. Et etiam hic omnis ratio deficit cur ius retorsionis exerceri debeat, quum nulla adfit laesio, quia diuersitas iurium nullam facit certam et constantem inaequalitatem; et praeterea quatenus nulla lex prohibitiua aut expresse praeceptiua adest, pactis priuatorum omnia aliter determinari possunt, quam per leges determinata sunt.

§. XI.

Si vero, debitore forsan in locum discedente vbi ius cambiale non obtinet, denegaretur iudicis auxilium secundum rigorem cambiale in loco contractus obtinentem. Quaeritur, an tunc retorqueri posset?

Debitor, si se cambialiter obligauit, in loco vbi ius cambiale obtinet, huic tacite se subiecit, quum quisque secundum iura in foro contractus aut vbi debitor conueniendus usitata in dubio contraxisse censetur. Contrahentes enim, praecipue si negotium in loco vbi debitor domicilium habet perfectum est, nihil aliud cogitare potuerunt, quam debitorem si praestationem debiti detrectaret, iudicatum iri a iudice fori domicilii debitoris, secundum iura in hoc foro obtinentia. Creditor igitur habet ius

quaesitum ex hoc pacto tacito, quod per mutationem domicilii a debitore factam, et quam creditor praeuidere non potuit, ei adimi nequit. Vbicunque igitur latitet debitor, iudex secundum iura loci contractus pronuntiare debet ex tacita, praesumpta conventionem partium; si vero iudex ita pronuntiare nollet, esset species denegatae iustitiae, neque dubium mihi videtur, ex hoc capite summa Imperii tribunalia adiri posse.

Et etiamsi debitor in loco ubi deprehenditur potestatem cambiandi per leges prohibitiuas non haberet, tamen negotium valide perfectum est et ita rigor cambialis contra eum obtinere debet. Idem est ac si quis valide mutuum contraxisset, postea fit miles, in loco ubi milites mutuum contrahere non possunt. Aperte est inhabilitatem hanc superuenientem non nocere, modo negotium valide perfectum sit. Concludo inde, ius retorsionis locum habere non posse, quum retorquens praetextu iuris retorsionis exteris ius perfectum ex pacto siue expresso siue tacito quaesitum laederet. Quamuis alias hic iusta retorsionis causa adesset.

Sed tamen non dubito casu obueniēte posse exigi reuerfales a iudice actoris, ut in posterum, contra debitorem cambialem procedatur secundum rigorem cambialem in foro contractus vsitatum. Licet enim illius loci iudicem adhuc per pacta ad id obligare ad quod aliunde iam obligatus erat.

(a) HERTIVS de collis. legum c. 4. §. 10. BALCKE de mutatione iurium, ex mutat. domicilii resultante. LVDOVICI de muliere cambiante §. 30. cf. etiam RIVINVS de praerogatiuis creditor. cambial. §. vlt.

§. XII.

Potissima quaestio de usu iuris retorsionis oriri potest in concursu.

Si extranei creditores in aliquo loco non admittuntur nisi prius satisfactum sit civibus de ipsorum creditis, iustissima causa retorsionis adest, nempe certa et permanens inaequalitas et ius iniquum erga peregrinos.

Obstare quidem videtur, quod tamen inde laedatur ius perfectum creditorum extraneorum. Sed tamen potius moto concursu omnia iura creditorum cessare videntur, non quidem quoad ipsum ius sed quoad exercitium; a principe igitur determinari posse, quum omnibus satisfieri non possit, quis prior admittendus sit; et eodem iure, quamvis non ex eadem iusta causa, ut quaedam debita propter causam debiti, ita etiam propter personam creditoris posse privilegiari.

Iniquissimum profecto mihi videtur tale ius, sed tamen stricto iure constitui posse credo.

Et reuera creditoribus non ius perfectum laeditur, quum iam antea sciebant creditores extraneos in concursu tantum post cives admitti.

Sed profecto si tale ius civibus prae exteris dari potest, summo iure huius iuris iniqui locum habebit retorsio.

Sed si in alio loco tantum diversitas est in ordine forsitan quo collocantur creditores; aut quod ibi creditores cambiales non eodem praelationis iure gaudeant prae chirographariis, omnis ratio cur retorqueri debeat deficit. Nam priori casu exteri tantum per accidens durioris conditionis esse possunt, per accidens vero etiam melioris conditionis. Et posteriori casu, creditores

sibi

sibi melius prospicere et expresso pacto hypothecam sibi stipulari potuissent, quod ex supra deductis patet.

Fere omnes etiam leges cambiales ubi iuris retorsionis mentio fit, expressis verbis id tantum locum habere volunt, si in alio loco exteri non eodem iure cum ciuibus, praecipue in concursu gaudent. *Dantziger W.* 1701. art. 35: *Bremer* 1712. art. 60: *Braunschweiger* 1715. a. 55: *Frankfurt am Mayn* 1739. art. 47. Ita etiam declarata est Ordinatio Cambialis Prussica de 1751. art. 24. cuius verba dubiam quodammodo interpretationem admitterebant, per rescriptum regis de 1756. (a)

Et eodem modo etiam interpretari debere Ordinationem Cambialis Austriae de 1717. art. 50. quae in hoc passu verbotenus cum Prussica convenit, non dubium mihi videtur. Deficit enim omne fundamentum retorsionis, et fere semper per retorsionem ius iniquum constitueretur. vid. §. 5.

(a) *Zweite Fortsetzung des Siegfelschen Corp. iuris cambialis p. 21*

THESES.

- I. *Emtor re tradita neque fide de pretio habita statim ad usuras pretii nondum soluti tenetur.*
- II. *Conductor operis qui fidem habuit, non habet hypothecam privilegiam in aedibus a se exstructis.*
- III. *Qui rem singularem non deductis impensis restituit, non habet actionem ad eas repetendas.*
- IV. *Donatio omnium bonorum valet.*
- V. *Nepotes non conferunt ea quae parentes eorum acceperunt, si ab hereditate eorum se abstinuerunt.*
- VI. *Contra praescriptionem impletam locum non habet restitutio in integrum ex clausula generali.*

Göttingen, Diss., 1780

ULB Halle

3

005 301 424

Sb.

1780, 9

M
550

DISSERTATIO INAUGVRALIS
DE
RETORSIONE IVRIVM
PRAECIPVE IN CAVSIS CAMBIALIBVS

QVAM
AVSPICIIS REGIIS
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRO
L I C E N T I A
SVM MOS IN VTROQVE IVRE CAPESSENDI
HONORES

D. XV. APRILIS *clccclxxx*
H. L. Q. C.
PVBLICE DEFENDET
AVCTOR
VINCENTIVS OLDENBURG
HAMBVRGENSIS

GOETTINGAE,
LITTERIS FRIDER. ANDR. ROSENBSCH.

